

63.LF

LJUBLJANAFESTIVAL.SI

S TILIA

LJUBLJANA FESTIVAL – CULTURAL HUB

TISKOVINA

Poštnina
plačana pri
pošti 1102
Ljubljana

POROČILO

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ

Ljubljana, 28. 6.–28. 9. 2015

Ustanoviteljica zavoda Festival Ljubljana je Mestna občina Ljubljana, ki ga tudi finančno omogoča.

Mestna občina
Ljubljana

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2015 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič.

1. POLETJE PRESEŽKOV

Minulo festivalsko poletje je bilo dolgo, vroče in uspešno.

63. Ljubljana Festival je bil najdaljši v vsej svoji zgodovini. V treh mesecih in pol se je zvrstilo skoraj 80 različnih prireditev, ki si jih je ogledalo prek 60.000 obiskovalk in

obiskovalcev. Izvedli smo vse napovedane prireditve, čeprav je dvakrat kazalo, da bo vmes posegla bolezen. Žal nam je, da je izjemna Elina Garanča odpovedala gostovanje pri nas, a koncert opernih arij smo vendarle izvedli in, kot je zapisal Damijan Vinter na www.vecer.com, ob tem poskrbeli za odkritje večera. Takih odkritij je bilo v tem poletju še več. Med drugim smo prvič v Sloveniji in med redkimi v Evropi gostili Kitajsko nacionalno opero iz Pekinga,

prvič smo lahko pri nas videli Wagnerjevo opero Tristan in Izolda, v svetovni praznovanosti prisluhnili Mozartovim skladbam v rekonstruiranih izvornih različicah za pedalni klavir, slišali prve izvedbe del nekaterih slovenskih skladateljev, videli sodobnega Fausta Tomaža Pandurja itd.

Med rekordi in posebnostmi že 63. festivalskega poletja zagotovo pripada posebno mesto »slovenskemu« muzikalu Mamma Mia!. Seveda smo se v ta projekt podali s prepričanjem, da bo uspešen in razprodan, priznamo pa, da ni nihče pričakoval, da bo v Križankah dosegel 17 uprizoritev in okrog 24.000 navdušenih obiskovalk in obiskovalcev, ki so izvedbe nagrajevali z dolgimi aplavzi in stoječimi ovacijami.

Takih prizorov je bilo na našem poletnem festivalu še več, kar je posebna potrditev za nas, da delamo dobro in prav. Seveda se s tem ne bodo strinjali vsi, to je popolnoma normalno in pričakovano. Tako so nas nekateri pred koncertom Izraelskega filharmoničnega orkestra, enega najboljših orkestrrov na svetu, ki je v Ljubljano prišel s svojim karizmatičnim dirigentom Zubinom Mehto, prepričevali, da delamo nekaj hudo narobe, če gostimo umetnice in umetnike iz Izraela. Gostili smo jih tudi s Kitajske, Madžarske, iz Ruske federacije, Armenije, Turčije ... Gostili jih bomo od vsepovsod, če je njihov umetniški izraz vrhunski, kajti naloga kulture je združevati različnost in ponuditi umetniške užitke.

Umetniških užitkov pa ne moreš omogočiti, če niso zagotovljeni osnovni pogoji za nastop, kot sta varnost in eliminacija hrupa. In čeprav se na Festivalu Ljubljana zanje trudimo in trudijo od nekdaj, so bila naša prizadevanja opažena šele letos.

Zavedamo se, da zapore v okolici Križank, ki so bile pred več kot 60 leti preurejene v edinstveno kulturno in arhitekturno središče, v katerem naj bi uživale generacije ljudi iz bližnje in daljne okolice, spremenijo ustaljeni vsakdanjik nekaterih meščank in meščanov. Zahvaljujemo se jim za razumevanje in potrpežljivost. Življenje in delo v središču mesta imata svoje lepe prednosti, zahtevata pa tudi nekaj prilagajanja in strpnosti. To velja za vse – tudi za nas, organizatorje prireditev.

Marsikdaj razgreto festivalsko poletje končujemo s še večjo prepričanostjo o tem, da delamo dobro, in z zadržanostjo v prihodnost. Kajti tudi tokrat smo potrditve našli v obljubah nastopajočih, da še pridejo, stoječih ovacijah publike in lepem številu prodanih vstopnic po dostopnih cenah. Velik obisk, zvestoba naših sponzorjev ter podpora Mestne občine Ljubljana in njenega župana Zorana Jankovića nam zagotavljajo vložek v še boljši program.

Usmerjenost v odličnost je cilj in zaveza Festivala Ljubljana. V tem duhu že pripravljamo program za 64. Ljubljana Festival. Do takrat vas vabimo, da obiščete 23. Mlade virtuozne in 31. Slovenske glasbene dneve.

Darko Brlek

Direktor in umetniški vodja Festivala Ljubljana
Predsednik Evropskega združenja festivalov EFA

2. SPLOŠNI PODATKI O FESTIVALU LJUBLJANA

Svet Festivala Ljubljana, ki ga sestavljajo predsednica Jadranka Dakić, podpredsednica prof. dr. Metka Tekavčič ter člani Iztok Kordiš, Davorin Buinjac in Nives Lipovšek, je program Ljubljana Festivala 2015 sprejel na 12. redni seji 14. aprila 2015.

Strokovni svet Festivala Ljubljana, ki ga sestavljajo predsednik Tomo Vran ter člana Andrej Drapal in Igor Mitrov, je program Ljubljana Festivala 2015 sprejel na 5. redni seji 13. marca 2015.

Festival Ljubljana je javni zavod. Njegova ustanoviteljica je Mestna občina Ljubljana. Direktor in umetniški vodja je **Darko Brlek**.

Festival Ljubljana je član Evropskega združenja festivalov EFA in Mednarodnega združenja za upodabljanje umetnosti ISPA. Darko Brlek je predsednik EFA tretji mandat, od leta 2005.

3. STROŠKI IN FINANCIRANJE

Poracun za program prireditev 63. Ljubljana Festivala je ocenjen na **2.500.000 evrov**.

- Mestna občina Ljubljana je za program 63. Ljubljana Festivala in druge prireditve v organizaciji Festivala Ljubljana v letu 2015 prispevala **1.100.000 evrov**.
- MOL pokriva tudi plače zaposlenih in nekatere materialne stroške.
- Ocena inkasa od prodanih vstopnic (skupaj s koproducenti): **1.280.000 evrov**.
- Ocena prilivov sponzorjev in donatorjev: **800.000 evrov**.

To so okvirne številke, dokončne bodo znane ob koncu leta 2015.

4. ŠTEVILO PRIREDITEV

Ljubljana Festival 2015 se je uradno začel **28. junija** in končal **28. septembra**. V spremljevalnem programu smo med 15. in 19. junijem premierno izvedli slovensko različico muzikala Mamma Mia!. Dan pred uradnim odprtjem poletnega festivala bi morali v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, občino Trst, Slovensko filharmonijo in Fundacijo Opere Giuseppe Verdi gostovati na Velikem trgu v Trstu s Trilogijo borilnih veščin Tan Duna. Zaradi dežja smo koncert prestavili na 29. junij. Po uradnem zaključku 63. Ljubljana Festivala smo 29. septembra v koprodukciji organizirali koncert Nine Pušlar ob 10-letnici njenega delovanja.

Na programu Ljubljana Festivala 2015 je bilo:

- 62 večernih prireditev**
- Mednarodna likovna kolonija**
- odprtje razstave del udeležencev Mednarodne likovne kolonije**
- odprtje razstave del udeležencev Male likovne kolonije Odfisi**
- 10 ustvarjalnih delavnic za otroke in mladino**
- 2 javna nastopa udeležencev ustvarjalnih delavnic Orkester nenavadnih inštrumentov in Mamma Mia, glasbeni mozaik**

5. OBISKANOST PRIREDITEV

Različne prireditve letošnjega festivalskega poletja si je ogledalo prek **60.000 obiskovalcev in obiskovalcev**.

6. SODELUJOČI Z VSEGA SVETA

Sodelovalo je okrog 2200 umetnikov iz več kot 30 držav: Armenija, Avstrija, Belorusija, Bolgarija, Francija,

Grčija, Gruzija, Hrvaška, Indija, Italija, Izrael, Japonska, Južna Koreja, Kitajska, Litva, Makedonija, Madžarska, Nizozemska, Poljska, Ruska federacija, Slovenija, Srbija, Španija, Švica, Tajvan, Turčija, Ukrajina, Velika Britanija, Zvezna republika Nemčija, ZDA idr.

7. V MEDIJAH O LJUBLJANA FESTIVALU

MAMMA MIA!

15.–19. 6., 17.–21. 8., 23., 24., 26. in 27. 8., 9.–11. 9., KRIŽANKE

Slovenska postavitve je v ponedeljek v Križankah zaživela na zglednem profesionalnem nivoju, z izredno posrečeno zasedbo ter razorožujočo energijo ... Posebno pohvalo zasluži Tomaž Domicelj. Izziv, kako v ne ravno izrazno bogat in nikakor ne najbolj speven jezik prevesti znana besedila, mu je uspel na vsej črti.

Damijan Vinter, Nalezljiva grško-švedska evforija, Večer, 18. 6.

... Pomembneje je, da pesmi skupine ABBA še danes osvajajo občinstvo. Tudi v Sloveniji. In tudi v slovenščini.

Breda Pahor, Muzikal Mamma Mia! osvojil tudi Slovenijo, Primorski dnevnik, 19. 8.

Muzikalu kot visoko specializirani glasbenogledališki vrsti z visoko postavljenimi obrtnimi standardi izvedbe pri nas (še) ni uspelo pognati korenin, zato je tokratna uprizoritev v koprodukciji Prospota in Festivala Ljubljana toliko bolj prijetno presenečenje ... Mamma Mia! je v našem okolju nedvomno lep profesionalni dosežek. V vseh pogledih učinkuje privlačno, tudi scensko in kostumsko dovolj bogato ... Obisk občinstva dokazuje, da je željno tovrstnih predstav, še zdaleč pa ni vseeno, kaj mu ponudimo.

Borut Smrekar, Ocenjujemo muzikal Mamma Mia!, Delo, 28. 8.

TAN DUN TRILOGIJA BORILNIH VEŠČIN

TAN DUN, dirigent

29. 6., VELIKI TRG, TRST

Dolg aplavz navdušene tržaške publike je pričal o uspehu tega dvournega estetskega užitka, v katerem je bilo vse razumljivo, dopadljivo in uglajeno, v soglasju z vrstjo, ki jo Tan Dun interpretira na visoki umetniški ravni.

ROP, Trilogija borilnih veščin Tana Duna osvojila Trst, Primorski dnevnik, 1. 7.

Straordinario successo!

Maria Luisa Runti, Tan Dun e Ljubljana Festival ammaliano il pubblico di Trieste, www.informatrieste.eu, julij

ODPRTJE 63. LJUBLJANA FESTIVALA TAN DUN TRILOGIJA BORILNIH VEŠČIN

TAN DUN, dirigent

28. 6., KONGRESNI TRG

Tan Dun: »Zdi se mi, kot bi se vrnil domov, kot bi se vrnil v domovino svoje glasbe, svojega duha. Res imam rad ljudi tu. Čutim, da je moja glasba doma tu.«

Ksenja Tratnik, Tan Dun: »Čutim, da je v Ljubljani dom moje glasbe«, www.rtvsl.si, 26. 6.

Koncertno-filmskim spektaklom na Kongresnem trgu u nedjelju, 28. lipnja, počinje još jedno sjajno izdanje Ljubljanskog festivala. Ljubljanski festival i ove godine najveća i najbogatija manifestacija te vrste u ovom dijelu Europe ... Glavna zvijezda je Tan Dun, slavni kineski skladatelj oratorija, koncerata, opera, ali i glazbe za

epske kineske filmske spektakle nadahnute poviješću i borilačkim vještinama.

Branimir Pofuk, »Opera je drevna preteča kina, a kino je opera budućnosti«, www.vecernji.hr, 27. 6.

Ne glede na glasbene opredelitve in mnenja o glasbenem opusu skladatelja in dirigenta Tana Duna je njegova filmska glasba en sam energetski naboj tonovskih povezav in ritmov z abstrakcijo plesne figurallike, s plesnim vrtincem zemeljskih in vesoljnih sfer, s prepletanjem vzhodnih izročil s sedanjikom zahodne kulture ali ekspanzijo nadvlade nad milino in sožitjem na neskončnih poljanah človeške zgodovine, in ko žrtev v imenu mogočne ljubezni ni več poguba, temveč je novo vstajenje, kot je to skladatelj Tan Dun predstavil v svojem četrtem koncertnem opusu tega večera. Točno po partituri in ob koncu je še zaplesal ognjemet z Ljubljanskega gradu v barvitosti rozet ter ob ritmičnih pokih nad samim odrom in v svetlobi dodatne scenske iluzije.

Daliborka Podboj, Trilogija borilnih veščin na odprtju Ljubljana Festivala, www.paradaplesa.si, 1. 7.

POLETNA NOČ

PATRIK GREBLO, dirigent

29. 6., KRIŽANKE

Elza Budau: »To je velik projekt. Bdim nad njim. Ponoči slabo spim. Ta ustvarjalna mrzlica, želja po popolnosti se je dotaknila vseh sodelujočih ... Vznemirjena sem kot zaljubljena najstnica.«

Alenka Sivka, Vznemirjena kot zaljubljena najstnica, Obrazi, 18. 6.

TOMAŽ DOMICELJ ČISTA AKUSTIKA

30. 6., PEKLENSKO DVORIŠČE, KRIŽANKE

Tomaž Domicelj: »Ljubljanski festival je eminentna ustanova. Šele sedaj sem dovolj resen za njih.«

Franci Kek, Nisem legenda, sem ikona, Nedeljski dnevnik, 17. 6.

KRZYSTOF PENDERECKI POLJSKI REKVIEM

KRZYSTOF PENDERECKI, dirigent

6. 7., CANKARJEV DOM

Ponedeljkov rekviem priznanega poljskega skladatelja Krzysztofa Pendereckega je bil namenjen glasbenim sladokuscem in ljubiteljem evropskega glasbenega izročila 20. in 21. stoletja. Priložnosti, da dela izzvenijo pod dirigentskim vodstvom avtorja samega, so redke, še posebno ker je bilo to odmevno instrumentalno vokalno delo izvedeno s pomočjo slovenskega orkestra in zbora ... Uro in petinštirideset minut dolgo delo je bilo izvedeno z enim odmorom in je glede na odzive občinstva zadovoljilo pričakovanja. Seveda vseh tistih, ki so vedeli, da gre za kompleksno novodobno stvaritev, zaznamovano s trpečo poljsko dušo.

Damijan Vinter, Presenetljivo baritonsko odkritje, www.vecer.com, 11. 7.

BELORUSKI DRŽAVNI KOMORNI ORKESTER

JEVGENIJ BUŠKOV, dirigent

7. 7., SLOVENSKA FILHARMONIJA

Beloruski državni komorni orkester že skoraj pol stoletja velja za enega najpomembnejših beloruskih glasbenih ansamblov. Gostuje po vsem svetu in je vselej zaželen gost na najprestižnejših glasbenih festivalih.

N. R., Beloruski glasbeni večer, Dnevnik, 7. 7.

CVETJE V JESENI

7., 9. 7., KRIŽANKE

Pred slabim letom je ansambel muzikala Cvetja v jeseni le sanjal o uspehu, ki so ga dosegli s prelepim čustvenim nastopom, ki navdušuje tisoče src po vsej Sloveniji in tudi zamejstvu. Znova so stopili na oder Križank v torek v sklopu Ljubljana Festivala, tokrat že s 67. ponovitvijo v razširjeni ekipi z orkestrom.

Story, 9. 7.

KONCERT OPERNIH ARIJ

CARMEN GIANNATTASIO, sopran; **MASSIMO GIORDANO**, tenor; **SIMONE PIAZZOLA**, bariton

LORIS VOLTOLINI, dirigent

8. 7., CANKARJEV DOM

Minuli teden je festivalsko dogajanje minilo v znamenju poljske pogrebne maše, slovenskega muzikala Cvetje v jeseni ter odpovedanega koncerta Elīne Garanče, ki pa je hvaležno opozoril na kvaliteto manj znanih opernih solistov ... Po odpovedi nastopa Elīne Garanče (ki je do nadaljnjega preklicala vse nastope zaradi

slabega zdravstvenega stanja njene mame) so se v Cankarjevem domu skeptičnosti navkljub odlično izkazali trije mlajši italijanski solisti. Brez pretiravanja lahko zapišemo, da je bil nepozabno odkritje večera baritonist Simone Piazzola. Njegov glas se ponaša s svetlo tenorsko barvo in žametno polnostjo baritonskobasovskih leg, hkrati pa ne izgubi ne mehko ne intenzivnosti niti v prehodu med obema legama ... Njegova partnerica je bila sopranistka Carmen Giannattasio, ponašajoča se z lirično polnim glasom in kultivirano lahkotnostjo v koloraturno lahkotnejših delih ... Pohvala velja tudi tenoristu Massimu Giordanu in njegovemu naravno zvonečemu in nadzorovanemu glasu.

Damijan Vinter, Presenetljivo baritonsko odkritje, www.vecer.com, 11. 7.

ROMEO IN JULIJA

**BALET IN ORKESTER MARIINSKEGA GLEDALIŠČA
IZ SANKT PETERBURGA**

BORIS GRUZIN, dirigent

13., 14. 7., CANKARJEV DOM

Solisti in orkester Mariinskega gledališča so dokazali, da je moč ruskega baleta res izjemna. Balet v treh dejanjih se je izkazal za celostno mojstrovino, ki je navdušila obiskovalce. Scenografija, sestavljena iz italijanskih fresk in velikih odrskih zaves, je gledalce uspešno predstavila v čas italijanske renesanse. Izrazita barvna kostumografija je podčrtala intenzivnosti dinamičnih prizorov. Koreografija, kot si jo je zamislil Lavrovski, pa je poleg tehnično dovršenih baletnih elementov vključevala teatralnost in poudarjeno izrazno linijo plesalcev. Ne gre torej za nekakšen privzdignjen eteričen ples, ampak se pred nami na odru odvija dramatična zgodba z več kot 40 liki, ki na koncu privede do znanega zaključka in smrti obeh glavnih junakov. Kljub že večkrat videnemu koncu pa je sinoči marsikomu v dvorani zastal dih. Prav to je namreč odlika svetovno uspešnih baletov, da literarni predlogi

vdihnejo novo, še nikoli prej videno življenje.

Ana Rozman, Ocena baletne predstave Romeo in Julija, RA Slovenija 1, 14. 7.

Zares romantično je bilo sinoči v Cankarjevem domu, kjer smo spremljali legendarno baletno predstavo legendarne ljubezenske zgodbe Romeo in Julija. Ta je do zadnjega sedeža napolnila Gallusovo dvorano.

Ota Širca Roš, POP TV, POP IN, 14. 7.

KONCERT OPERNIH ARIJ

ŽELJKO LUČIČ, bariton; **EVELIN NOVAK**, sopran

IVAN REPUŠIČ, dirigent

16. 7., CANKARJEV DOM

Lučičev izvajalski dosežek gre ovrednotiti povsem odkrito, saj ga lahko imamo – upoštevajoč vrhunskost pevčeve kariere – za odsev najvišjega vokalnega standarda, ki ga danes pač premoremo ... Lučič je predvsem umetnik notranje, psihološke prodornosti, zmožen sočutnega poistovetenja z vlogami, žalobno pridušenega speva v vzornem legatu (Macbethovo tragično samospoznanje), otenkov polglasnosti, mehkih nastavkov, lepo naravnanih italijanskih vokalov.

Jure Dobovišek, Pevec notranje prodornosti, Dnevnik, 20. 7.

XVIII. MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA

12.–17. 7., KRIŽANKE

Po besedah selektorja Toma Vrana se mednarodna likovna kolonija Festivala Ljubljana od vrste podobnih razlikuje predvsem po tem, da je aktualno urbana, vendar je obenem izrazito intimna. Možnost miru, ki jo ponuja ambient Plečnikovih Križank, sredi mesta, ki v tem poletnem času vrvi od najrazličnejšega kulturnega dogajanja, je po njegovem mnenju neprecenljiva.

M. K., Slike, ki so nastale v mirnem ambientu Plečnikovih Križank, www.rtvsl.si, 17. 7.

NIKOLAJ LUGANSKI

20. 7., CANKARJEV DOM

UROŠ LAJOVIC, dirigent

21. 7., SLOVENSKA FILHARMONIJA

Danes je Nikolaj Luganski med najbolj iskanimi in cenjenimi pianisti in nastopa z najpomembnejšimi svetovnimi orkestri in dirigenti na vseh svetovnih koncertnih odrih.

Tina Ogrin, V sklopu Festivala Ljubljana se te dni v prestolnici mudi ruski pianist Nikolaj Luganski, Radio Slovenija, program ARS, 21. 7.

2CELLOS

23. 7., KRIŽANKE

Kdo ne pozna hrvaško-slovenskega dua 2Cellos, ki je iz čela naredil še bolj seksi instrument? Nabito polne Križanke so točno vedele, kdo sta, in uro in pol uživale v priredbah, ki so jima prinesle svetovno slavo. Obiskovalka: »Zelo evforično je bilo.«

Obiskovalec: »Vsakega evra vredno, res, tako da – fenomenalna sta!«

Obiskovalka: »Vzdušje, publika, njuna energija pač. Zakon je bilo.«

Ota Širca Roš, 2Cellos v nabito polnih Križankah, POP TV, POP IN, 24. 7.

DRŽAVNI ANSAMBL »RUS« IZ MESTA VLADIMIR

24. 7., KRIŽANKE

Spominske slovesnosti se začenjajo že drevi v Ljubljani s koncertom ruskih duhovnih pesmi v frančiškanski cerkvi in brezplačnim koncertom ruskega državnega ansambla Rus iz mesta Vladimir v Križankah.

Maja Cerkovnik, Slovesnost ob Ruski kapelici letos v znamenju obiska Medvedjeva, STA, 24. 7.

V SLOGI JE MOČ

KOMORNI GODALNI ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE Z GOSTI

27. 7., SLOVENSKA FILHARMONIJA

ZAGREBŠKI SOLISTI

29. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

LANA TROTOVŠEK, violina
SREten KRSTIĆ, violina

3. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

BORIS BIZJAK, flavta; **TINA ŽERDIN**, harfa
TRIO DES ALPES

5. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

TEODOSI SPASOV, kaval

10. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

FRANCESCO NICOLSI, klavir

Ljubljana Festival bo danes začel cikel komornih koncertov, med drugim se bo zvrstilo kar pet koncertov s Komornim orkestrom SF in njihovimi gosti. Klemen Hvala: »Komorni koncerti so namenjeni glasbenim sladokuscem.«

Jelka Šutej Adamič, V slogi instrumentalistov je moč, Delo, 27. 7.

Združena godalna ansambla Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije in Zagrebški solisti bosta izvedla tehten spored za godalni orkester iz prve polovice 20. stoletja. Prijubljeni Religiozo iz Suite za orkester enega vodilnih slovenskih glasbenih ustvarjalcev 20. stoletja Slavka Osterca iz leta 1929 ter dve deli nemških skladateljev. Koncert za godalni orkester Maxa Brucha, ki ga je skladatelj napisal leta 1920, in Metamorfoze, zadnjo mojstrovino za godalni orkester Richarda Straussa iz leta 1945. Komorni godalni orkester Slovenske Filharmonije s solisti pa bo do 10. avgusta na ljubljanskem festivalu izvedel še štiri raznovrstne tematske sporede z glasbo od prve polovice 18. do konca 20. stoletja z violinistoma Lano Trotovshek in Sretenom Krstićem, mladima solistoma, flavtistom Borisom Bizjakom in harfistko Tino Žerdin ter s klavirskim Triom des Alpes in s pianistom Francescom Nicolosijem, godalci pa bodo predstavili tudi glasbo iz ljudske zakladnice Bolgarije z izvajalcem na kavalu in avtorjem Teodosijem Spasovom.

Tjaša Kranjc, Koncert v Slovenski filharmoniji, Radio Slovenija, program ARS, 21. 7.

MISTERIJ ZVOKA ENAJST VRTNIH SLIK

PAVEL MIHELČIČ, skladatelj, klavir

28. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

Jože Robežnik: »Na Ljubljana Festivalu so nocojšnji večer posvetili mednarodno uveljavljenemu skladatelju Pavlu Mihelčiču.«

Pavel Mihelčič: »Celo življenje igram klavir, ampak ne v javnosti. To pot bom igral klavir v javnosti. In potem celo življenje pišem tudi neke vrste poezijo in to pot bodo moje besede prvič zvenele v javnosti. Moje besede so samo iztočnice, glasba naj bi dokončala besede.«

Tina Šrot: »Mihelčič je predstavil svoje skladbe, nekatere prvič, druge prirejene posebej za ta večer skupaj s klarinetistom Jožetom Kotarjem, solistko na angleškem rogu Merino Todorovsko in govorcem Ivanom Lotričem. Skladbe je navdihnile 11 slik z vrta njegove rojstne hiše v Novem mestu, ki odpirajo spomine na otroštvo ... Nocoj je z iskanjem povezav med besedo in glasbo dokazal, da še vedno išče nove načine umetniškega izražanja.«

TV Slovenija 1, Poletna scena, 28. 7.

PLES SENC

GORAN GOJČEVSKI KVINTET

30. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

Bojčevski je zanimiv mlad glasbenik, ki zdaj živi in deluje v Celju, po rodu pa je Makedonec. Odlično združuje aktivno igranje klarineta s komponiranjem, v svojih skladbah pa prepleta različne glasbene zvrsti, od klasike, etna, jazza do balkanskega melosa.

Luka Žerjav, Goran Bojčevski to poletje ne počiva, Radio Celje, 29. 7.

MARTIN BELIČ, FLAVTA IVAN FERČIČ, ČEMBALO

4. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

Flavtist Martin Belič bo imel nocoj na Ljubljana Festivalu recital s čembalistom Ivanom Ferčičem. Ponovno so ju povabili, ker sta lani z romantičnim programom naredila dober vtis. Martin Belič: »Tokrat sva s Ferčičem pripravila baročni program, osredotočila sva se na dve Bachovi sonati, dodala sva še nekoliko 'lažjo' Telemannovo sonato, pa sonato Michaela Haydna, za konec pa še Mozartovo Malo nočno glasbo, ki bo dodala piko na i. Najina izvedba te skladbe bo posebna v tem, da je prirejena za čembalo in flavto, in nisem prepričan, če je to že kdo izvajal pri nas.«

Ingrid Mager, Intervju s flavtistom Martinom Beličem pred nocojšnjim recitalom na Ljubljana Festivalu, www.dnevnik.si, 4. 8.

Kombinacija moderne različice pihala in historičnega akordskega glasbila je na koncertnih odrih precej nevsakdanja; morda bi bilo bolj prav zapisati, da tako pač učinkuje v našem času, zaznamovanem s tehnicističnim in normativnim zrenjem, zaradi katerega lahko zven stare glasbe v najslabšem primeru oleseni v prazno dogmo. K sreči se sodobno obzorje opazno odpira poučeni sproščenosti in pretehtanemu sožitju izvedbenih možnosti: čedalje bolj se zavedamo, da so isti cilji dosegljivi z različnimi sredstvi. Beličeve in Ferčičeve interpretacije, spletene med moderno (Böhmovo) flavto in čembalom, lahko uvrstimo med znanilke tovrstne »posthistorične« poustvarjalske večtirnosti, ki vpogled v glasbeni tekst in spoznanja o izvajalskem slogu udejanja v neavtentičnem oziroma le delno avtentičnem zvočnem mediju – od umetniške moči izvajalcev pa je odvisno, kako prepričljivo. Naša izvajalca sta se uspešno izognila pastem, povezanim z zgodovinsko raznorodnostjo glasbil.

Jure Dobovišek, Veselo presenečenje »nezdružlivega«, Dnevnik, 6. 8.

VOLODJA BALŽALORSKY, VIOLINA ALEKSANDAR SERDAR, KLAVIR

6. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

Volodja Balžalorsky je mednarodno priznan slovenski violinist, ki v duetih ali večjih komornih zasedbah redno nastopa po Evropi in ZDA. Tam je večkrat tudi vodja mednarodnih mojstrskih tečajev za violiniste. Aleksandar Serdar je srbski pianist, ki je osvojil številne nagrade na prestižnih glasbenih tekmovanjih in kot solist nastopil s priznanimi orkestri: Münchensko filharmonijo, Dresdensko, Slovensko, Sanktpeterburško in drugimi.

Dnevnik, 6. 8.

ANSAMBEL GAUDEAMUS

11. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

Ansambel za sodobno glasbo Gaudeamus deluje v okviru istoimenskega komornega orkestra, ki je bil ustanovljen leta 2002. Sestavljajo ga vidni akademski glasbeniki in študentje glasbe. Glavno poslanstvo sestava, katerega umetniški vodja in dirigent je Aleksandar Spasić, pa je predstavitev mladih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev. V dobrem desetletju delovanja je namreč izvedel že prek 40 krstnih izvedb skladb slovenskih skladateljev. Tudi na nocojšnjem koncertu bo predstavil nekaj novih kompozicij mladih slovenskih avtorjev.

Mihael Kozjek, V Križevniški cerkvi bo drevi koncert ansambla Gaudeamus, Radio Slovenija, program ARS, 11. 8.

MARIJA MAGDALENA

TINA MAUKO, klavir

12. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

Na Festivalu Maribor so predstavo zavrnili, Festival Ljubljana pa nima zadržkov ... Tina Mauko ne sodi v krog

običajnih klasičnih glasbenikov, čeprav je na Akademiji za glasbo v Ljubljani najprej diplomirala iz klavirja in pozneje še iz kompozicije. Pred kratkim je celo pustila redno službo profesorice na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana ter odšla med svobodne umetnike.

Ingrid Mager, Marija Magdalena kot ženska vseh žensk, Nedeljski dnevnik, 22. 7.

KOMORNI ORKESTER GUDAČI SV. ĐORĐA

JOVAN KOLUNDŽIJA, violina,
CLAUDI ARIMANY, flavta

13. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

V tem večeru bo nastopil Komorni orkester Gudači sv. Đorđa, ki sta ga leta 1992 ustanovila skupina bivših učencev Šole za glasbene talente iz Čuprije in profesor Petar Ivanović. Do danes so se v njem zamenjale generacije odličnih glasbenikov in zdaj velja za enega najpomembnejših v Srbiji ... Na koncertu se bosta orkestru pridružila srbski violinist Jovan Kolundžija in španski flavtist Claudi Arimany. »Jovana odlikujejo prirojene vrline, ki se jih ni mogoče naučiti. S tem mislim na kakovost zvoka, toplino, človeško občutenje glasbe, občutek za slog. Je srečna kombinacija srca in duha ... Jovan Kolundžija je edinstven dragulj med svetovnimi violinisti. Dosega najvišje domene v umetniškem izvajanju ...« je med drugim zapisal cenjeni violinist Henryk Szeryng ... Rampal, verjetno najboljši flavtist vseh časov, je zapisal: »Claudi Arimany je med največjimi flavtisti svoje generacije. Je med tistimi, ki postavljajo tehniko v službo muzikalnega izražanja. Le redki so taki umetniki.«

Zadnji teden cikla koncertov za sladokusce, www.Si21.com, 6. 8.

USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE

MAMMA MIA, GLASBENI MOZAIK

17.–19. 8., KRIŽANKE

Poleg devetih razprodanih predstav slovenskega muzikala Mamma Mia! v ljubljanskih Križankah sta bili na program uvrščeni še dve dodatni predstavi, vendar so v nasprotju s fisto, napovedano še za 9. september, predvčerajšnjo odpeli celo v angleščini. Namenjena je bila najhvaležnejšemu občinstvu – staršem in starim staršem štiriindvajsetih otrok, ki so na počitniški delavnici festivala Ljubljana preživeli tri počitniške dni oziroma se skupaj šest ur ukvarjali s tem, kako odpeti in odplesati znamenito Dancing Queen.

Saša Bojc, Namesto Dancing Queen vsi kralji plesa, Delo, 20. 8.

IZRAELSKI FILHARMONIČNI ORKESTER

ZUBIN MEHTA, dirigent

24. 8., CANKARJEV DOM

Il concerto di Zubin Mehta rappresenta certo uno degli eventi più attesi del 63° Lubiana Festival ... Senza dubbio, Zubin Mehta, è, non da oggi, uno dei musicisti più celebri della scena internazionale: basti pensare che al Musikverein di Vienna ha diretto ben cinque concerti di Capodanno, tra cui quello del 2015 ... La forte carica umana e la naturale simpatia, oltre a un'intensa e prestigiosa attività dal vivo e in sala d'incisione, fanno il resto, contribuendo ad aumentare la sua popolarità ... Parliamo di una grande orchestra abituata ai grandi palcoscenici. Ad esempio, guardando le date della sua tournée di agosto-settembre, il 27 e il 29 di questo mese, sempre diretta da Mehta nel medesimo programma

del Lubiana Festival, la troviamo rispettivamente al Festival di Salisburgo e al Festival di Lucerna, che, per gli appassionati della grande musica, rappresentano imperdibili eccellenze.

Alex Pessotto, Zubin Mehta, »tiri burtoni« al Lubiana Festival, Il Piccolo, 22. 8.

Konec avgusta se običajno odpravi na turnejo po srednjeevropskih festivalih kateri izmed velikih svetovnih orkestrov. Tokrat je Ljubljano v okviru Festivala Ljubljana obiskal Izraelski filharmonični orkester pod vodstvom dirigenta Zubina Mehta. Glasbeniki so začeli turnejo v Latviji in nadaljevali na festivalu Grafenegg v Avstriji, iz Ljubljane pa jih vodi pot še na Salzburški festival, v Švico in na koncu v Romunijo. Koncert v Cankarjevem domu so začeli z Veselimi potegavščinami Tilla Eulenspiegla, op. 28, Richarda Straussa. Izvedba je kljub odlični igri orkestra delovala nekoliko suho in puščobno, predvsem zaradi izrazite ritmične statičnosti. Zato pa se je Mehta v nadaljevanju predstavil v povsem drugačni luči. Ozarjena noč, op. 4, Arnolda Schönberga za godalni orkester je bila umetniški dosežek s toliko muzikalne vsebine, da bi že zgolj izvedba te skladbe povsem zadoščala za vrhunski večer. Mehtova interpretacija je bila prebujena, živa in občutena, igra godal sanjska. Čudovita barva zvoka, popolna zvokovna uravnoteženost godalnih skupin in vedno izklesan zvokovni balans med njimi, pretanjeno odmerjanje in obvladovanje dinamike znotraj velikega dinamičnega razpona ter izjemna barvna pestrost so le nekatere izmed odlik njihovega nastopa.

V drugem delu smo slišali še Simfonijo št. 6 v e-molu (»Patetična«) Petra Iljiča Čajkovskega. Maestro Mehta je oblikoval tehtno poustvaritev z jasno in kompaktno interpretacijo formalne strukture skladbe ter vsebinsko doživeto izvedbo brez interpretativnega balasta, namenjenega predvsem doseganju zunanega učinka. Ob izjemnih godalih so tokrat blesteli tudi odlični solisti na pihalih in trobilih. Občudovali smo lahko izredno uigranost in medsebojno odzivnost orkestrskih skupin, odlično atako, zvokovno uravnoteženost orkestra kot celote, ves čas kultiviran zvok znotraj celotnega dinamičnega razpona,

predvsem pa veliko zavzetost sodelujočih glasbenikov in njihovo iskreno predanost glasbi, s čimer so spravili občinstvo na noge.

Izraelski filharmonični orkester je vrhunski »inštrument« in Zubin Mehta vrhunski dirigent. Obisk njihovega koncerta je bil, vsaj za ljubitelje glasbe, predvsem izraz velikega profesionalnega spoštovanja, ki ga tako odlični glasbeniki nedvomno zaslužijo. Prepričan sem tudi, da je bilo odobravanje in izkazano priznanje navdušenega občinstva namenjeno vrhunskemu in vsebinsko polnemu umetniškemu dogodku, ki so ga izvedli nastopajoči, in ne čemu drugemu.

Borut Smrekar, Ocenjujemo: Izraelski filharmoniki, Gostovanje na Ljubljana Festivalu s slavnim dirigentom Zubinom Mehto, Delo, 25. 8.

Ota Roš: »V Cankarjevem domu je sinoči nastopil Izraelski filharmonični orkester pod vodstvom dirigenta Zubina Mehte. To je tisti, ki vas ničkolikokrat v novoletno jutro zbudi z dunajskim novoletnim koncertom. Po pričakovanjih je bilo občinstvo navdušeno, kot je bil tudi Mehta, saj se je kljub temu, da je zaradi operacije kolena težko hodil in si moral pri tem pomagati s palico, dirigiral pa je sede, večkrat vrnil na oder in se priklonil nabito polni dvori, na koncu pa ji je naklonil še bis.«

Peter Mlakar: »Izjemno, impresivno. Se vidi, da ima karizmo, je velika avtoriteta in verjetno je med prvimi, recimo, desetimi zdajle na svetu.«

Zubin Mehta spraval na noge občinstvo, POP TV, POP IN, 25. 8.

VLADO KRESLIN, MALI BOGOVI, BELTINŠKA BANDA

VOKALNI ANSAMBEL REUNION

25. 8., KRIŽANKE

Ni poletja v Križankah brez slovenske folk eminence, vedno prijetnega Vlada Kreslina, ki bo tudi tokrat pod poletnim nebom združil preštevilne generacije, da bodo vsaj enkrat v letu sinhronizirale svoja grla za isti napev.

Od česa se vam zvrži?, Playboy, 1. 9.

UROŠ PERIČ

BIG BAND RTV SLOVENIJA OLIVER DRAGOJEVIČ, NINA STRNAD

LOJZE KRAJNČAN, dirigent

28. 8., KRIŽANKE

Uroš Perič je slovenski glasbenik, ki je postal znan po svojih odličnih interpretacijah skladb iz zlate dobe bluesa, soula in jazz. Med glasbeniki, ki so nanj najbolj vplivali, je prav gotovo Ray Charles.

Dnevnik, Glasba, 28. 8.

REKVIEM ZA 2 STOLA & STABAT MATER

EDWARD CLUG, koreografija

31. 8., KRIŽANKE

Plesalci so s prikazanim navdušili občinstvo, saj jim je to ob koncu namenilo bučne ovacije. Nad večerom pa je bil navdušen tudi koreograf: »Vesel sem, da

sem ponovno tu. Že nekaj let odlično sodelujemo s Festivalom. Upam, da se bo to nadaljevalo, da bomo še naprej zanimivi, da bomo prihajali sem z novimi izzivi za nas in seveda tudi za gledalce.« Za Križanke pa je dejal, da gre za zelo specifičen prostor, še posebno, ko naletiš na tako ugoden topel večer. »Kar me je danes fasciniralo, je, da se je ta širina, ki ga nudi ta avditorij in ta zelo veliki oder, prelevila v eno tako globoko tišino proti koncu. Predstavo sem sicer spremljal bolj tehnično, me je pa prevzela ta kontemplacija, kolektivna reakcija gledalcev. Sedel sem čisto zadaj in opazil sem, da se ni niti ena oseba v zadnjih sekundah predstave premaknila. Morda tudi zaradi presenetljivega konca.« nam je povedal Clug.

»Meni je bilo zelo všeč. Vidi se, da so plesalci zelo izdelani, tako da je energija kar sekala. Tudi koreografsko je bilo zelo zanimivo, ker je vse skupaj nekako sovpadalo z vsakodnevnim življenjem,« nam je dejal plesalec in koreograf Matevž Česen. Plesalka, koreografinja in televizijska voditeljica Barbra Drnač je baleta tokrat videla prvič: »Mislim, da zna Clug v svojem prepoznavnem koreografskem kodu res narediti takšne odlične koreografije, ki imajo tudi odlično in večno sporočilnost. Seveda sem bila navdušena tudi nad Christianom Guerematchijem. Njegov solo je bleščeč, njegovo telo pa zavidanja vredno.«

»To je Clug. Na enih momentih natančen tako, da skeli. Govori en tak univerzalen jezik, ki pa je zelo čist. Kar zelo cenim pri njem, je tudi to, da nikoli ne pozabi še na kakšen humoren vložek. Na oder prenese takšne univerzalne in kozmične zadeve in jih poda na en tak lep, mehek način. Zdi se, kot da zadeve lebdijo, čeprav je zadaj ogromno dela. Jaz sem pri Pandurju in Clugu vedno fasciniran nad tem, da sta bila vrsto let v enem ansamblu, zdaj pa gresta vedno še en korak višje in vedno presenetita z nečim novim. Upam, da se bodo še dolgo gnetli pa vzhajali skupaj,« nam je dejal igralec in komik Matjaž Javšnik.

Teja Pelko, Pred prvo celovečerno predstavo se je vrnil v preteklost, www.24ur.com, 1. 9.

TURANDOT

KITAJSKA NACIONALNA OPERA IZ PEKINGA

YU FENG, dirigent

1., 2. 9., CANKARJEV DOM

Prvo gostovanje slavne Kitajske nacionalne opere iz Pekinga na 63. Ljubljana Festivalu je za mednarodno podobo ljubljanskega festivala, promocijo Slovenije kot kulturno razvite države ter sprejemljive in odprte v svet še posebej do velikih in nam fizično oddaljenih kultur, duhovno pa zelo blizu, izjemnega pomena. Več kot desetminutne stoječe ovacije polne Gallusove dvorane, ki se je za operne predstave še enkrat potrdila kot odlični scensko-akustični prostor, so prepričljivo priznanje za gostujoči ansambel in takoj postavljajo vprašanje: kako odslej še naprej? Kitajska nacionalna opera iz Pekinga je prišla v Ljubljano neposredno iz slavnega Puccinijevega festivala v italijanskem mestecu Torre del Lago, kjer je Puccini živel in ustvarjal, njihov festival pa je svetovnega pomena in odmevnosti ... Kitajci pa so prišli samo še k nam, ne v milansko Scalo oziroma Milano, kjer poteka Expo, ne v Salzburg, kjer so se sedaj končale Salzburške slavnostne igre, ne v Berlin na njihov septembrski festival, ne kam drugam. Ljubljana Festivalu je padla sekira v med.

Marijan Zlobec, Ljubljana med prvimi v Evropi gostila slavno Kitajsko nacionalno opero iz Pekinga, www.seniorji.info, 2. 9.

Gostovanje Kitajske nacionalne opere iz Pekinga (državna ustanova) na Festivalu Ljubljana je bilo dragocena informacija. Nekoliko nam je odstrlo vpogled v operno življenje na Kitajskem, ki je, kot vse kaže, kakovostno. Kitajska kulturna politika je očitno zastavila operno dejavnost zelo ambiciozno in sistematično, kar se ji tudi obrestuje v dobrem rezultatu, na katerega je lahko ponosna.

Borut Smrekar, Ocenjujemo: Turandot, 2. 9., Delo

Superbo, meritatissimo successo.

Maria Luisa Runti, Trionfa Turandot con l'Opera di Pechino al Ljubljana Festival, www.eliconie.info, september

TRISTAN IN IZOLDA

NACIONALNA OPERA IN BALET, SOFIJA

WELISAR GENTSCHEFF, dirigent

4. 9., CANKARJEV DOM

Vrhunec Dneva Sofije je bila operna predstava Tristan in Izolda Richarda Wagnerja, s katero je Nacionalna opera in balet iz Sofije gostovala na 63. Festivalu Ljubljana. Ta naš osrednji poletni festival tako nadaljuje z uprizarjanjem Wagnerjevih del, ki jih na obeh domačih odrih redkokdaj ali sploh ne uprizarjajo. Kot že rečeno, smo Tristana in Izoldo pri nas videli prvič in to v dobri izvedli. Tisti, ki smo vztrajali do konca, namreč po vsakem odmoru se je število obiskovalcev občutno zmanjševalo, smo dočakali najvišjo izpopolnitev, neuničljivo in večno ljubezen obeh glavnih likov. Martin Ilijev in Radostina Nikolajeva kot Tristan in Izolda sta bila v pevskem oziru izvrstna, odrsko pa precej statična, kar je značilno za režije Plamena Kartalofa ... Orkester Nacionalne opere iz Sofije se je dobro odzival dirigentski roki Welisarja Gentscheffa, ki je po petih urah suvereno pripeljal predstavo do konca z nekoliko počasnejšimi tempi.

Dejan Juravič, Ocena predstave Tristan in Izolda, RA Slovenija 1, 5. 9.

Gostovanje Nacionalne opere in baleta iz Sofije na 63. Ljubljana Festivalu je velik kulturni dogodek mednarodnih razsežnosti in pomena. Sofija je ena izmed prestolnic vzhodnoevropske kulture in mesto neizmerne umetniške tradicije in bogastva, ki ga pri nas ne zmoremo videti, spoznati in, žal, konzumirati ... Sofijska opera je prišla na gostovanje v Ljubljano le s svojimi, a odličnimi pevci. Ni treba biti ravno Nemec, da si dober wagnerjanec, kar so med slovenskimi pevci dokazali na svetovnih odrih že mnogi in bi za njihovo omembo in identifikacijo vlog potreboval poseben prostor. Odlična je bila dramska sopranistka Radostina Nikolajeva kot Izolda. Vloga ima naštudirano do potankosti in se v vsakem trenutku in v vseh odtenkih zaveda njene vsebinske funkcije. Rahel vibrato sicer nekoliko zamegljuje čistost posameznega tona, a se po drugi strani povečuje njena dramatičnost. Tenorist

Martin Ilijev je izšel iz sicer dramskih baritonskih opernih začetkov in se to v njegovem glasu pozna, a ne v smislu nečesa pomanjkljivega. Njegov Tristan je temnejši in daje vtis, kot da je vloga glasovno nižja, a se hkrati bolj približuje wagnerjanskemu espriju in dolgi deklamatoričnosti, še posebej, ker je hkrati dober igravec. Odličen je bil baritonist Veselin Mihajlov kot Melot. Prav tako odlična je bila mongolska mezzosopranistka Bajasgalan Dašnjam kot Izoldina zaupnica Brangena. Tudi ona ima svojo vlogo izdelano do potankosti in jo zna igralsko upodobiti z vso prepričljivostjo. Kralj Marke je bil basist Angel Hristov; njegov temen glas je bil celotnim dramskim glasovom dopolnjujoč kontrast in dokaz občutljive glasovne diferenciranosti Wagnerjeve opere. Baritonist Biser Georgijev je bil Kurwenal, prav tako dober in je predstavi dodal svoj opazni delež. Solidni so bili še Plamen Papazikov kot mladi pomorščak, Krasimir Dinec kot pastir in še posebej Nikolaj Petrov kot krmar.

Marijan Zlobec, Tristan in Izolda z Nacionalno opero in baletom iz Sofije prvič v Sloveniji, <https://marijanzlobec.wordpress.com>, 21. 9.

FOBIJA

GUY WEIZMAN, RONI HAVER, koreografija

7. 9., KRIŽANKE

Koncertno in gledališko dogajanje na Ljubljana Festivalu se je že krepko prevesilo v zadnji del. A je prav na koncu še nekaj »sladic«: ena izmed njih je bila plesna predstava Fobija, ki je nastala v koprodukciji slovenskega Zavoda En-knap, nizozemske plesne skupine Club Guy & Roni in glasbene zasedbe Slagwerk Den Haag. Kakšen je večinoma odgovor na vprašanje, kaj je nasprotje ljubezni, vemo – sovraštvo. A to ni res. Nasprotje ljubezni je strah ... Zanimiva ni le predstava, temveč tudi pogledi medijev nanjo: »Fobijo označujejo izjemni plesni prizori, medtem ko hipnotična in intenzivna glasba Slagwerk Den Haag učinkovito (in glasno) poglablja grozeče vzdušje ... Na srečo je v predstavi prostor tudi za smeh.«

Vito Tofaj, Nasprotje ljubezni je strah, Zarja, 15. 9.

ARMENSKI DRŽAVNI KOMORNI ZBOR HOVER

SONA HOVHANISJAN, dirigentka

15. 9., SLOVENSKA FILHARMONIJA

Spoznali smo odlično izvajalsko telo, ki ga odlikujejo izredna zvokovna izenačenost znotraj posameznih glasov ter izenačenost in ravnotežje med različnimi glasovi in velik dinamični razpon. Zvok zbora je kultiviran, a konkreten in v višjih dinamičnih stopnjah tudi izdaten, vendar imajo pevci dovolj glasovne gibljivosti, kar jim omogoča izvajanje širokega repertoarja. Zborovska ataka in balans sta odlična, zvok v dinamičnih spremembah je kompakten in enovit. Pevci in neimenovani solist so na koncertu muzicirali. Linije posameznih zborovskih glasov so bile skorajda »solistično« modelirane in pretehtano oblikovane in večer je minil brez trenutka praznega teka ... Programska odločitev Festivala, da povabi armenske pevce, se je potrdila kot zelo dobra.

Borut Smrekar, Glasba, Armenski državni komorni zbor Hover, Delo, 19. 9.

DALIBOR MIKLAVČIČ

EN SHAO, dirigent

16. 9., SLOVENSKA FILHARMONIJA

Organist, pianist, čembalist in improvizator Dalibor Miklavčič že nekaj let evropskemu občinstvu približuje pedalni klavir in pedalni čembalo, skozi stoletja izumrli glasbili, ki pa ponujata povsem drugačno zvočno izkustvo.

P. G., Kako z nogama obvladati več kot 30 pedalnih tipk: koncert Daliborja Miklavčiča, www.rtv slo.si, 16. 9.

FAUST

TOMAŽ PANDUR, režija

21.–23. 9., KRIŽANKE

Igor Samobor: »... predvsem zaradi naraščajoče moči in vpliva, ki ju v zadnjem času kaže nemška družba, se mi je zdelo pomembno, da govorimo o Faustu, ki je bil v zgodovini ravno v kritičnih trenutkih, ko je bila družba na prehodu iz enega v drug sistem, zmeraj predmet ponovnega preizpraševanja. Včasih kot vzvod za vzbujanje nacionalne zavesti, včasih pa kot napovedovalec 'krasnega novega sveta'. Individualizem, človeški napuh, postavljanje človeka nad naravo, cilj, ki upravičuje sredstva, večni spopad med dobrim in zlom ... in še mnoge teme so odprte v Faustu. Vse se dotikajo današnjega časa ... Za igralca ponuja Mefisto veliko več možnosti, zlo je zmeraj privlačna tema za upodobitev. Če bi se sam odločal, bi verjetno izbral Mefista.«

Ženja Leiler, »Raje bi igral Mefista kot Fausta«, Delo, 19. 9.

Tomaž Pandur: »Gledališče je sen o hieroglifu absolutne resnice, ki mora tudi neskončnost narediti dosegljivo, dotakljivo, kot pravi Andrej Tarkovski. S Faustovo odrešitvijo so se ukvarjali vsi. Je zločinec ali svetnik? So motivi njegovega delovanja takšni, da mu je dovoljeno vse? Kaj lahko upraviči njegovo delovanje? ... Faust je zame učna ura skromnosti in ponižnosti, tudi pred maestralno literaturo. Skromnosti in ponižnosti, ki je danes niti več ne prepoznamo, kaj šele spoštujemo. Vsaka tekmovalnost z literaturo te vrste je vnaprej izgubljena bitka, napačen pristop. S Faustom vstopiš v jedro, osnovni delec zahodne civilizacije. Vstopiš v enigmo in skrivnost, fiziko in metafiziko stvarstva. Tako kot on tudi ti poskušaš prodreti z njim v harmonijo Kozmosa, želiš se poistovetiti s Svetom, z njim postati Eno. To uganko in dilemo začneš s preverjanjem odnosa med razumom in imaginacijo, znanostjo in umetnostjo, narave in tehnike. To je zgodba o iskanju teh pozabljenih odnosov. Moderni Faust je tudi simbol obnove – budi upanje, da znova

odkrijemo ravnovesje in da prihodnosti ne bomo doživljali kot enodimenzionalni ljudje.«

Patricija Maličev, Prodajamo dušo za trenutek občutenja neskončne sreče. To iskanje se nikdar ne konča, Delo, Sobotna priloga, 19. 9.

Faust Igorja Samoborja je intenzivno trpeči junak od začetka do konca, begajoč po nabuhlih čustvenih skrajnostih, čeprav lahko v ozadju njegove begavosti prepoznamo prav nezmožnost doživetega čutenja in izkustva. Nasprotno je omenjeni dramaturškorežijski koncept omogočil poglobljeno raziskovanje igralske izraznosti vlog Mefista in njegove družine. Branko Šturbej, Barbara Cerar, Polona Juh in Branko Jordan oblikujejo samosvoje enačbe paradoksnega obstoja pritrjevanja in negacije, fikcije in distance, dopolnjujoče se tudi znotraj družinske skladnosti te nenavadne, zapeljivo pretkane in v sodobnem duhu poslovno sumljive družine. Zelo svežo kreacijo izoblikuje Polona Juh kot Margareta, gibalo in žrtev usode, razigrana med otroško nedolžno nevednostjo in marionetnim shematičnim gibanjem ter poslednje prepuščena zanjo neslavnemu koncu »hudičeve« igre. Branko Šturbej je vseskozi neulovljiv Mefisto, šaljivo porogljiv stripovski lik, ki z dvoumnimi izrazi in telesno gestiko (poudarjeno tudi s ponavljajočim se poskakovanjem) Faustu »hudobno« nastavlja ogledalo neodločnosti in izgubljenosti pa tudi nemožnosti vnaprejšnjih odgovorov ali jasnosti posledic določene izbire. A v tem ogledalu, s podporo vse Mefistove družine, je skorajda nemogoče uzreti podobo, ki se v njem kaže. Pandurjev Faust se ploskovito vrtinči v cikličnem patosu hrepenenja, naj se (ne)izpolnjuje v ljubezni, seganju po moči ali zavedanju lastne utopije.

Nika Arhar, Ocenjujemo: Faust, www.delo.si, 22. 9.

SLOVENSKI OKTET

24. 9., SLOVENSKA FILHARMONIJA

Slovenski oktet je 60-letnico svojega delovanja proslavil z gala koncertom na 59. Ljubljana Festivalu leta 2011;

v program tokratnega koncerta je uvrstil sakralna dela Francisa Poulenca, Franza Xavra Biebla, Arva Pärta in Vytautasa Miškinisa, dela slovenskih skladateljev, ki so pomembno zaznamovala slovensko vokalno glasbo in so v današnjem času nekoliko odmaknjena s koncertnih odrov – Vilka Ukmarja, Janka Ravnika, Antona Lajovica in Rada Simonitija. Sledil bo sklop del iz ljudskega izročila, koncert pa bo sklenila ustvarjalnost Vladimirja Berdovića, Aleksandra Varlamova, Carlosa Gardela in Karla Josefa Müllerja.

Zadnji dnevi na 63. Ljubljana festivalu, www.seniorji.info, 18. 9.

DŽOHAR ALI KHAN

25. 9., KRIŽEVNIŠKA CERKEV, KRIŽANKE

Džohar Ali Khan je ugleden violinist indijske klasične glasbe in vsestranski glasbenik. Redno koncertira in je gostoval skoraj po vsem svetu. Izvedel je več tisoč koncertov v Indiji, s pomočjo vlade tudi po svetu promovira indijsko glasbo. Državo je zastopal tudi na proslavi ob šestdesetletnici Unesca v Parizu. Deluje še kot skladatelj; napisal je glasbo za francoski film Blueberry (2006).

Legendarni indijski violinist prihaja v Slovenijo, www.napovednik.com, 4. 8.

ZAKLJUČEK 63. LJUBLJANA FESTIVALA MLADA NEMŠKA FILHARMONIJA

JONATHAN NOTT, dirigent

28. 9., UNIONSKA DVORANA, GRAND HOTEL UNION

Med zvezdniškimi ali vsaj vrhunskimi nastopi letošnjega festivalskega poletja Ljubljana Festival izpostavlja tudi gostovanje Mlade nemške filharmonije ... Mlado nemško filharmonijo sestavljajo najboljši študentje nemških glasbenih visokih šol

med osemnajstim in osemindvajsetim letom, kar zagotavlja visoko kakovostno raven skupnega muziciranja. Poleg simfoničnega repertoarja je poudarek na sodobni in zgodnji glasbi. Člani orkestra so udeleženi v vodstvenih strukturah in tako demokratično soodločajo o delu ansambla, ki se razširja tudi na dodatno izobraževanje, zato je najpomembnejša naloga pravzaprav povezava med visokošolskim študijem in poznejšim poklicnim življenjem. Njihova spletna stran žarči mladostno energijo in predanost glasbi. Med cilji naštevajo, da si želijo biti reprezentativni, dejavni, entuziastični, uspešni pri doseganju najvišjih standardov in iskalci novih glasbenih trendov.

Jelka Šutej Adamič, Za konec najboljši nemški študenti glasbe, Delo, 14. 8.

V prvem delu so predstavili Koncert za violo in orkester sodobne ruske skladateljice Sofije Asgatovne Gubajduline, ki je nastal v poznih devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Slišali smo lahko čudovito glasbo in občudovali kompozicijsko mojstrstvo. Na enaki ravni je bila tudi izvedba ... Interpretacija violista Antoine Tamestita je bila vrhunska; izrazno pretehtana in izbrušena, globoko občutena in podprta z neverjetnim tonskim oblikovanjem ... Po odmoru je sledila Deveta simfonija Antona Brucknerja. Jonathan Nott je ponovno dokazal, da je sijajen dirigent. Užitek je poslušati izvedbo s tako jasno interpretativno zamisljivo.

Borut Smrekar, Ocenjujemo, Koncert, Glasba, Mlada nemška filharmonija, Delo, 30. 9.

NINA PUŠLAR

29. 9., KRIŽANKE

Nina Pušlar je svojo turnejo, ki jo pričinja prav s tem koncertom v Križankah, naslovila na moderen in obenem zelo zgovoren način, pravi ji #malodrugeče. In kdo bi si mislil, da Nina prepeva že celo desetletje. Obletnica, ki zahteva ustrezno praznovanje, se bo

obeležila v najlepšem slovenskem koncertnem prizorišču, ljubljanskih Križankah.

Nina Pušlar bo 29. septembra v Križankah nastopila #malodrugeče, www.govori.se, 21. 9.

8. RAZLIČNA PRIZORIŠČA

Dogodki 63. Ljubljana Festivala so potekali v Križankah (v Poletnem gledališču, Viteški dvorani, Križevniški cerkvi in na Peklenskem dvorišču), na Kongresnem trgu, v Cankarjevem domu, Slovenski filharmoniji, Unionski dvorani Grand hotela Union, vse v Ljubljani, ter na Velikem trgu v Trstu.

9. PROMOCIJA

A) NOVINARSKÉ KONFERENCE

- Na Mestni občini Ljubljana z županom Mestne občine Ljubljana Zoranom Jankovičem.
- Na generalnem konzulatu Republike Slovenije v Celovcu z generalno konzulko Dragico Urtelj in Janom Ciglencečkim, direktorjem predstavništva SPIRIT Slovenija na Dunaju.
- V Vittorianu v Rimu z županom Mestne občine Ljubljana Zoranom Jankovičem, veleposlanikom RS v Italiji Iztokom Mirošičem in direktorico Turizma Ljubljana Petro Štušek.
- V Bozaru v Bruslju s Sonjo Kralj Bervar s stalnega predstavništva R Slovenije v Bruslju, izvršnim in umetniškim direktorjem Bozarja Paulom Dujardinom in predstavniki Evropskega združenja festivalov EFA.
- V mestni hiši v Trstu z županom občine Trst Robertom Cosolinijem, županom Mestne občine Ljubljana Zoranom Jankovičem in intendantom Fundacije Opere Giuseppe Verdi Stefanom Pacejem.

- V dvorani Lisinski v Zagrebu, kamor smo se iz Ljubljane pripeljali s Festivalovim vlakom v sodelovanju s Slovenskimi železnicami.

- V Višeski dvorani v Križankah.

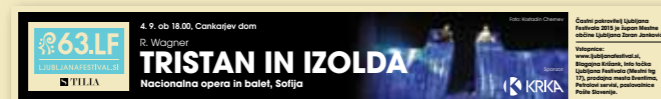
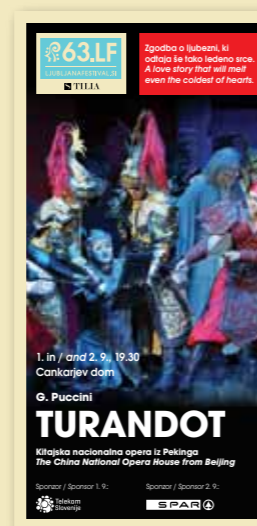
Nekatere novinarske konference smo v živo predvajali prek spletne strani www.ljubljanafestival.si in FB-profila Festivala Ljubljana.

B) TISKANI PROMOCIJSKI MATERIAL

- Predprogramska publikacija v slovenščini in angleščini (vložena tudi v časnik Delo)
- Programska knjižica v slovenščini in angleščini
- Trojezična predprogramska knjižica v slovenščini, nemščini in italijanščini
- Programski in koncertni listi za posamezne prireditve v slovenščini in angleščini
- Letaki o posameznih prireditvah
- Različni plakati
- Image oglasi

C) OSTALO

- Transparenti na glavnih ljubljanskih vpadnicah
- Zastave Ljubljana Festivala 2015 po mestu in na prizoriščih festivalskih dogodkov
- Namizne zastavice
- Poslikava vlaka Slovenskih železnic
- Spletna stran www.ljubljanafestival.si
- Facebook Festivala Ljubljana
- Twitter Festivala Ljubljana
- Kanal YouTube
- Oglasne spletne pasice
- e-novice
- GEM – oglaševanje
- Nagradne igre
- Redno obveščanje članov Kluba Festivala Ljubljana

- Kartica zvestobe članov Kluba Festivala Ljubljana
- Predstavitev na turističnih sejmih v Berlinu, Cannesu, Londonu
- Predstavitev na 18. Slovenski turistični borzi v BTC, Ljubljana
- Predstavitev na Pink Weeku, Ljubljana
- Predstavitev na EXPO Milano
- Predstavitev na Poletni šoli kulturnega menedžmenta, Ljubljana
- Predstavitev na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu
- Distribucija promocijskih materialov, neposredna pošta, novice, interna glasila, internetne strani, FB-profil, zasloni LCD, program kartice zvestobe naših partnerjev, sponzorjev in podpornikov: BTC, Dela, Eventima, Imperial Travela, In Your Pockets, Krke, Lekarne Ljubljana, Mercatorja, Nove KBM, Petrola, Spara, Slovenskih železnic, Zavarovalnice Tilia, Telekom Slovenije
- Distribucija promocijskih letakov in programskih publikacij na gospodarske, turistične in kulturne institucije, v hotele, gostinske lokale, večja nakupovalna središča, razne info točke po Sloveniji, Italiji in Avstriji ter na letališče Jožeta Pučnika, na železniške postaje Slovenskih železnic, v izbrane Eventimove poslovalnice
- Distribucija promocijskih letakov in programskih publikacij v okviru projekta Junij v Ljubljani

D) GADGETI LJUBLJANA FESTIVALA 2015

- Ovrtni trakovi
- Magnetki
- Broške

E) OGLAŠEVANJE

- Tiskani mediji: Delo, Ona, Vikend, Finance, Eko Dežela, Al Informator Aerodrom, Event. vodič, In Your Pocket, revija Zagreb, Katalog ugodnosti Lekarne Ljubljana, Katalog ugodnosti Petrol
- Radio in televizija: Infonet mreža, Radio Center, Radio

Slovenija Prvi program, Radio Slovenija Val 202, RA Ekspres, RA Štajerski val, Koroški radio, RA Univox, TV Slovenija, Kanal A, POP TV

• Zunanje površine:

› Europlakat: billboardi in citylighti

› Tam Tam: plakatiranje

› vlaki Slovenskih železnic, svetlobne vitrine na železniški postaji v Ljubljani

› Postojnska jama: billboardi

› M Hollidays: plakati

› mreža svetlobnih vitrin Aerodroma Ljubljana

› mreža Petrolovih servisov

› mreža Eventima

› Fini plakati: toaletni prostori ljubljanskih lokalov

› oglasni prostori v Križankah

› poslikava vlaka Slovenskih železnic

- Oglasne spletne pasice: oglaševanje na Facebooku in Googlu, www.najdi.si, www.delo.si, www.eventim.si, www.paradaplesa.si, www.siol.net, www.inyourpocket.com

F) INFO TOČKA 63. LF

Informacijska točka Ljubljana Festivala je na Mestnem trgu 17 v Ljubljani.

10. MEDIJSKI ODZIV

O prireditvah Ljubljana Festivala 2015 so poročali številni slovenski in tuji mediji ter različne publikacije in spletne strani.

- Časniki: Delo, Dnevnik, Finance, Finance Weekend, Il Gazzettino, Jutarnji list, Kärntner Tageszeitung, Kleine Zeitung, Kronenzeitung, Messagero Veneto, Nedelo, Nedelja, Nedeljski Dnevnik, Nedeljske novice, Novice, Il Piccolo, Pogledi, Primorski dnevnik, Primorske novice, Slovenske novice, Svet 24, Večer, Večer v nedeljo, Večernji list

- Revijalni tisk: AA In-Flight Magazine, American Theatre Magazine, Avenija, David, Danza&Danza, Die Brücke, City Magazine, Cosmopolitan, Elle, Finance Trendi, Glasna, Gloss, Gloss Ekspres, In Your pocket, Jana, Lady, Lea, Ljubljana Exclusive, Mladina, Muska, Nika, Nova, Obrazi, Ona, Onaplus, Reporter, The Slovenian Times, Sinfo, Stop, Story, Vikend, Vita Nuova, Vklop, Zagreb, Zarja, Zvezde, zvočni časopis za slepe Obzorje

- Radio: Radio 1, Radio Agora, Radio Aktual, Radio Antena, Radioaktivitá, Radio Center, Radio City, Radio Ekspres, Radio Kaos, Koroški radio, Radio Kranj, Radio Koper Capodistria, Radio Kum, Radio Si, Radio Slovenija (Ars, Prvi program, Val 202), ORF, RAI Radio 3, Radio Sora, RA Štajerski val, Radio Študent, Radio Trst A, Radio Trieste, RA Univox

- Televizija: TV Koper Capodistria, Kanal A, ORF, Planet TV, Pop TV, TV Slovenija, TeleAntenna, Telequattro, TV3 Medias, TV Novo mesto – Vaš kanal

- Agencije: STA, Ansa, APA, Hina, International Press Agency, Reuters, Shutterstock images

- Spletne strani: <http://artisttalk.eu>, <http://circuitomusica.it>, <http://mojaleta.si>, www.24ur.com, www.antennatre.it, www.bora.la, www.caelle.com, www.clubradio.it, www.danzaedanzaweb.com, www.delo.si, www.dogaja.se, www.dnevnik.si, www.dnevnikich.si, www.druzina.si, www.eliconie.it, www.eurotourist.tv, www.evrovizija.com, www.finance.si, www.financesi.com, www.hajskul.si, www.infoglasbeni.net, www.informatrieste.eu, www.ljubljana.si, www.ljubljanainfo.com, www.ljubljanskenovice.si, www.mediaspeed.net, www.mydestination.com, www.mladina.si, www.napovednik.com, www.news-365.eu, www.novamuska.org, www.operaclick.com, www.oper-graz.com, www.opernetz.de, www.paradaplesa.si, www.playboy.si, www.primorske.si, www.radio1.si, www.rockonnet.com, www.rtvsllo.si, www.seniorji.info, www.sigic.si, www.siol.net, www.Si21.com, www.slotraveler.com, www.slovenskenovice.si, www.studentarija.net/infoscena,

www.studio12.si, www.visitljubljana.si, www.triesteallnews.com, www.tristeprema.it, www.vecer.com, www.zaklop.com

- Brošura in spletna stran Evropskega združenja festivalov: www.efca-ae.org

- Brošure KAM, Event. Vodič, In Your Pocket

- Interno glasilo Javnega holdinga Ljubljana Urban

Za naše prireditve se je akreditiralo prek 900 novinarjev, fotografov in snemalcev. V Sloveniji so med 1. aprilom in 5. oktobrom pripravili skoraj 3000 objav.

11. FESTIVAL NA SPLETU

Obiskanost spletne strani Festivala Ljubljana od 1. 6. do 5. 10. 2015

(V oklepaju primerjava s podobnim obdobjem v lanskem letu)

Št. različnih obiskovalcev: 99.453 (78.600)

Št. obiskov: 150.372 (117.723)

Št. ogledov strani: 366.665 (316.552)

Povprečno število ogledanih strani: 2,44 (2,69)

Povprečno trajanje obiska: 1:37 min (1:53 min)

Delež obiskov prek računalnika: 66,46 % (73,03 %)

Delež obiskov prek mobilnega telefona: 25,43 % (17,82 %)

Delež obiskov prek tabličnega računalnika: 8,11 % (9,15 %)

Obiskanost Facebooka Festivala Ljubljana

Facebook Festivala Ljubljana je do 5. oktobra 2015 pridobil skupno 8690 všečkov. Največ ljudi, ki je všečkalo stran, je pričakovano, iz Slovenije (7505), sledijo Italija (135), Srbija (89), Združene države Amerike (77) in tako naprej vse do dna lestvice, kjer se znajdejo Tunizija (4), Tajska (4) in Danska (4). Stran na Facebooku je všečkalo 70 odstotkov žensk in 30 odstotkov moških. Prepričali smo največ žensk med 25. in 34. letom starosti (25 odstotkov) in najmanj moških, starejših od 65 let (0,9 odstotka).

Oglaševanje na Googlu in Facebooku

Oglaševalska akcija Ljubljana Festivala 2015 je na oglaševalskem omrežju Google od 15. maja do 28. septembra 2015 skupno prinesla 59.743 klikov na oglase ob 3.677.047 prikazov oglasov. Zabeleženo je bilo 8655 konverzij.

Oglaševalska akcija je na oglaševalskem omrežju Facebook od 15. maja do 28. septembra 2015 skupno prinesla 9893 dejanj (všečkov, komentarjev, deljenj), od tega 563 všečkov in 14.621 klikov na oglase ob 1.947.359 prikazih oglasov. Doseg v celotnem času oglaševanja je bil 284.804 oseb, dosežene so bile 903 konverzije.

12. PRODAJA VSTOPNIC

Prodaja vstopnic za Ljubljana Festival 2015: Blagajna Križank, Info točka Ljubljana Festivala, www.ljubljanafestival.si, www.eventim.si, tel. +386 (0)1/420 50 00, Hiše vstopnic Eventim Si (Tivoli, Citypark, Kino Šiška, Ljubljana; Europark, Maribor), Petrolovi servisi po Sloveniji, poslovalnice Pošte Slovenije, poslovalnice Kompassa po Sloveniji, trgovine Big Bang, 3DVA Trafika, (K) kioski, hipermarketi Mercator, turistična agencija Palma, prodajna mesta Slovenskih železnic v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kopru. V Trstu: Multimedia-Radioattività, www.radioattivita.com; prodajna mesta v sistemu www.ticketone.it. V Avstriji: prodajna mesta v sistemu Oeticket.com. Na Hrvaškem: prodajna mesta v sistemu Eventim.hr.

13. POSEBNI PROJEKTI

A) MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA

Gostje osemnajste Mednarodne likovne kolonije so bili: Ercan Arslan iz Turčije, Veronika P. Duft iz Nemčije, Miljenka Šepić s Hrvaške, Branka Kuzmanović iz Srbije ter iz Slovenije Lucijan Bratuž, Duša Jesih, Tomaž Milač in Lučka Šparovec. Umetniki so ustvarjali v Križankah, nato pa svoja dela razstavili v Viteški dvorani Križank. Selektor Tomo Vran, ki likovno kolonijo vodi že vse od začetka, pravi, da se Festivalova od podobnih razlikuje predvsem po tem, da je »aktualno urbana in obenem izrazito intimna. Možnost miru, ki jo ponuja ambient Plečnikovih Križank sredi mesta, ki v tem poletnem času dobesečno vrvi od najrazličnejšega kulturnega dogajanja, je neprecenljiva. Do danes ga je tako ocenilo že prek sto štirideset slikark in slikarjev iz Slovenije in Evrope. Ljubljano so zapustili zadovoljni zaradi doživetij in rezultatov svojega dela ter hvaležni organizatorju Festivalu Ljubljana, da jim je to izkušnjo omogočil.«

B) POČITNICE NA LJUBLJANA FESTIVALU

Ustvarjalne delavnice za otroke so postale del festivalske tradicije. Udeležencem spodbujajo domišljijo, približujejo glasbeno-umetniško ustvarjanje in širijo obzorje na kulturnem področju. Ker so brezplačne, hkrati dajejo možnost udeležbe tudi otrokom iz socialno šibkega okolja. Sponzorja delavnic sta bila Zavarovalnica Triglav Mladi upi in Spar. Delavnice za otroke, stare od 6 do 14 let, so bile sestavljene iz treh sklopov: Orkester nenavadnih inštrumentov (tolkalna delavnica), Odtisi (mala likovna kolonija) in Glasbeni mozaik (plesno-pevska delavnica). Otroke so izobraževali slovenski umetniki, slikarji, plesalci in glasbeniki. Delavnice so se končale s predstavitvijo za starše in slavnostno podelitvijo diplom. Vodila jih je Maja Stojanov, koordinatorica je bila Katarina Kukovič.

14. ALI STE VEDELI

A) KRSTNE IZVEDBE IN PREMIERE

- **Mamma Mia!, muzikal**
15.–19. 6., 17.–21. 8., 23., 24., 26. in 27. 8., 9.–11. 9., Križanke

Benny Andersson, Björn Ulvaeus, glasba in besedilo; Stig Anderson, dodatne pesmi; Catherine Johnson, besedilo; Jug Radivojevič, režija; Tomaž Domicelj, prevod in priredba pesmi; Patrik Greblo, glasbeno vodstvo; Mojca Horvat, koreografija
Koprodukcija Prospot, d. o. o., in Festival Ljubljana

- **W. A. Mozart:** Koncert za klavir in orkester v d-molu, kv 466, 1. stavek: allegro
Svetovna praižvedba rekonstruirane izvirne različice za pedalni klavir s pedalno kadenco
W. A. Mozart: Koncert za klavir in orkester v C-duru, kv 467, 2. stavek: andante
Svetovna praižvedba rekonstruirane izvirne različice za pedalni klavir
C.-F. Gounod: Koncert za pedalni klavir in orkester v Es-duru, 1. stavek: allegro moderato
Svetovna praižvedba na glasbilo iz skladateljevega časa

16. 9., Slovenska filharmonija
Dalibor Miklavčič, pedalni klavir

- **Tomaž Burkat:** Preludij za klarinet
Andrej Makor: Saligia za violino in fagot
Alenja Pivko Knežević: Spillovers za klarinet, akordeon in tolkala
Izlok Kocen: Karcinogena stena želja za violino, klarinet, fagot in marimbo
Gai Hartman: Štirje prešinki za violino, klarinet, harmoniko, fagot in tolkala
Marijan Miakar: Onkraj dreves za igralka, violino, klarinet, fagot, akordeon in tolkala po fragmentu novele Onkraj dreves Marka Sosiča v zbirki Koderjana

11. 8., Križevniška cerkev, Križanke
Ansambel Gaudeamus

- **J. W. Goethe: Faust**, gledališka predstava
21.–23. 9., Križanke

Tomaž Pandur, režiser
Koprodukcija SNG Drama Ljubljana in Festival
Ljubljana

B) ZANIMIVOSTI

- 63. Ljubljana Festival je bil najdaljši v svoji zgodovini.
- Rekordni sta bila ponovitev (17) in obisk muzikala Mamma Mia! slovenske produkcije (okrog 24.000 obiskovalcev).
- Prvič v Sloveniji je bila izvedena Wagnerjeva opera Tristan in Izolda.
- Zgodbo Puccinijeve opere Turandot, ki je postavljena v Peking, so prvič v Sloveniji izvedli kitajski umetniki.
- Gledališke predstave režiserja Tomaža Pandurja so vedno scensko zelo izvirne. Pri Faustu je oder Križank spremenil v bazen, napolnjen s 14.000 litri vode.
- Sergej Prokofjev, avtor glasbe za balet Romeo in Julija, je slavni ljubezenski zgodbi sprva dodelil srečen konec.
- Pianist Dalibor Miklavčič je znan kot edini na svetu, ki skladbe od baroka do romantike igra na pedalnem čembalu in pedalnem klavirju.
- V okviru 63. Ljubljana Festivala je Tomaž Domicelj praznoval 50-letnico delovanja, Nina Pušlar pa je v spremljevalnem programu proslavila 10-letnico delovanja.
- Tabla je membranofonsko tolkalo in najpopularnejši indijski ritmični inštrument. Sestavljena je iz dveh bobnov bayan (veliki boben) in dayan (mali boben). Glasbenik večinoma igra na oba sočasno.
- Večino programskih listov so to sezono napisali študenti muzikologije. Festival Ljubljana jim je tako dal možnost teorijo preizkusiti v praksi.

- Začetke nekaterih prireditev in nekatere novinarske konference smo letos prenašali v živo prek spletne strani in FB-profila Festivala Ljubljana.
- Program 63. Ljubljana Festivala smo predstavili v Berlinu, Bruslju, Cannesu, Celovcu, Londonu, Milanu, Rimu, Trstu, Zagrebu.
- Delovanje zavoda Festival Ljubljana in koncept poletnega festivala smo predstavili na Poletni šoli kulturnega menedžmenta na sedežu Univerze v Ljubljani.
- Prvič smo sodelovali na Slovenski turistični borzi.
- S Festivalovim vlakom smo letos potovali čez mejo, v Zagreb. To so nam omogočile Slovenske železnice.
- Tudi letos smo v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, občino Trst in Fundacijo Opere Giuseppe Verdi organizirali koncert na Velikem trgu v Trstu.
- Frank Kuznik, avtor knjige Festival Europe – 70 Enchanting places to hear the world's greatest music, je med 70 evropskih festivalov, na katerih lahko slišite čudovito glasbo, uvrstil tudi Ljubljana Festival.
- Eden najbolj zaželenih mladih glasbenikov je v Križankah razkril svojo novo ljubezen. Stjepan Hauser se je po koncertu dua 2Cellos pred fotografske objektivne postavil s pevko Jeleno Rozgo in tako marsikatero oboževalko spravil v slabo voljo – kljub odlično izpeljanemu nastopu.

Glavni sponzor:

STILIA

Sponzorji 63. Ljubljana Festivala:

SPAR

energetika ljubljana

VODOVOD
KANALIZACIJA

Telekom
Slovenije

RIKO
Globalni inženiring
za srečo ljudi

triglav

HYPO ALPE ADRIA
VASI. Z VAMI. ZA VAS.

PETROL

LPP
Zapejti se na www.lpp.si

KEMOFARMACIJA

LEKARNA LJUBLJANA
zvesta vašemu zdravju

PIVOVARNA
Union
LJUBLJANA

JAVNA
RAZSVETLJAVNA

FOUR
POINTS
BY SHERATON
Ljubljana Mons

ELEKTRO
LJUBLJANA

Glavni medijski sponzor:

DELO

Medijski sponzorji:

europakat

Največja slovenska radijska mreža
infonet
media

RADIO
1
100.000 glasov

Finance

Aerodrom Ljubljana

PLANET
SIOL.NET

Ljubljana
in your pocket

radio
center

pogledi

K O B E

bolha.com
mali oglasi, velike priložnosti

parada
plesa

Partnerji Ljubljana Festivala:

RTV
SLO

Slovenska
filharmonija

OPERABALET
MARIBOR
SLOVENSKO NARODNO OPERNO
SLOVENI NATIONAL THEATRE
www.oprmb.si

DRAMA
SLOVENSKO NARODNO DRUŠTVO
DRAHOMIR CIGELARJEV

Verdi Trieste

Uradni prevoznik:

MALGAJ
love & friendship!
www.artsamalgaj.si

Prevoznik:

Avto Aktiv

Železniški prevoznik:

Slovenske železnice
GREMZVLAKOM

Uradna vina:

Polus
PDVINČIČ
Michael
ISTENIČ
Since 1968

Sponzorji posameznih prireditev:

STILIA

Tan Dun, 28. 6.
Mamma mia!, 17. 8.

SPAR

Mamma mia!, 19. 8.
Turandot, 2. 9.
Mlada nemška filharmonija, 28. 9.

PODRAVKA

Faust, 21.–23. 9.

VODOVOD
KANALIZACIJA

Poljski rekviem, 6. 7.

Nova KBM

Mamma mia!, 21. 8.

ILIRIKA

Faust, 21.–23. 9.

RIKO
Globalni inženiring
za srečo ljudi

Beloruski državni komorni orkester, 7. 7.
Romeo in Julija, 13. 7.
Ansambel Rus, 24. 7.

triglav

Izraelski filharmonični orkester, 24. 8.
Vlado Kreslin, 25. 8.

Gorenjska Banka

Mlada nemška filharmonija, 28. 9.

HYPO ALPE ADRIA
VASI. Z VAMI. ZA VAS.

Koncert opernih arij, 8. 7.
Mamma mia!, 20. 8.

SRC

Uroš Perič, 28. 8.

EQUITY GATE

Mlada nemška filharmonija, 28. 9.

geoplina

Romeo in Julija, 14. 7.
Nikolaj Luganski, 21. 7.

BTC

Rekviem za 2 stola & Stabat mater, 31. 8.

Izdal: Festival Ljubljana, oktobra 2015

Zanj: Darko Brlek, direktor in umetniški vodja

Uredila: Hermina Kovačič

Besedila: Hermina Kovačič, Sanja Kejžar Kladnik, Nataša Trtnik, Katja Pustovrh

Foto: Mediaspeed.net, Hermina Kovačič, Rok Tržan, arhiv Festivala Ljubljana in izvajalcev

Jezirovni pregled: Nataša Simončič

Oblikovanje: Art design, d. o. o.

Tisk: Tiskarna Januš, Ljubljana

Plinovodi
Prevoznik energije

Romeo in Julija, 14. 7.

Telekom
Slovenije

Mamma Mia!, 18. 6.
Turandot, 1. 9.

NLB

Koncert opernih arij, 16. 7.

KRKA

Tristan in Izolda, 4. 9.

LEKARNA LJUBLJANA
zvesta vašemu zdravju

Koncert opernih arij, 16. 7.

interEnerg
a kebag company

Dalibor Miklavčič, 16. 9.
Mlada nemška filharmonija, 28. 9.

Mercator

2Cellos, 23. 7.

žito

Faust, 21.–23. 9.

Festival Ljubljana, Trg francoske revolucije 1, 1000 Ljubljana

01/241 60 00

www.ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival